

endnu ingenlunde paa en tilstrækkelig Maade Indholdet af denne givet; men der er dog givet en Antydning af den hele Form; om jeg saa maa sige, den hele videnskabelige Form, som er forudsat ved denne Undervisning. Hvad dernæst Stoffet angaaer, som skal bibringes ved denne Undervisning, saa er der jo ved den 2den Paragraph antydet, hvilke disse Gjenstande skulde være. Med Hensyn til disse Gjenstande har den ærede Rigsdagsmand fremhævet, at det var Formålet, at dersom man virkelig vilde have, at der skulde tilveiebringes noget ret Tilfredsstillende i de nævnte Discipliner, saa er der i den nævnte Paragraph fordret allfor Meget. Men derved maa jeg dog bemærke, at der jo udtrykkeligt er tilføjet i selve Paragraphen, at de nærmere Bestemmelser om den Udstrækning, hvori Undervisningen og derefter altsaa ogsaa Examen skal finde Sted i ethvert enkelt Fag, maa gives af Undervisningsministeriet, efterat det naturligtvis i saa Henseende er indhentet vedkommende Sagkyndiges Bedømmelse. Det er mig umuligt at sige eller see, hvorledes man paa nogen anden Maade skal kunne bestemme det. Det er jo ganske vist, at der kan begaaes Feil i saa Henseende fra Bestyrelsens Side; men, naar det viser sig, at der er begaaet saadanne Feil, ville de jo ogsaa kunne rettes af Bestyrelsen, og i alt Fald seer jeg ikke, at det er en Gjenstand, der kan afgjøres paa nogen anden Maade end den antydede, nemlig igjennem Bestyrelsen efter forudgaaet Overveelse med de Folk, som forøvrigt have Kjendskab til Undervisningen. (Steen: Hor.) Ja, den ærede Rigsdagsmand siger Hor, og det maa vel altsaa betragtes som en Tilræden ikke blot af min Mening, men, jeg kan her sige, ogsaa af den Bei, der er fulgt af mine Forjængere i Undervisningsministeriet. (Steen: Nei.) Ja, det er jo ganske vist, at der allid vil kunne være Spørgsmaal om, hvormange Sagkyndiges Mening der skal høres; ligesom det jo er umuligt at undgaae, at man kan finde, at En eller Anden ogsaa kunde være hørt, foruden de, der allerede ere horte, eller at man maaskee kan finde, at nogle af dem, der ere horte, uden Skade kunde være blivne holdte

borte. Det er et reent subjectivt Spørgsmaal, hvorom det vilde være en Daarsskab at troe, at Alle vilde kunne blive enige. Imidlertid er det vist, at der med Hensyn til denne Sag er hørt de Mænd, der synes mig efter Forsholdene at maatte formodes at kunne have den bedste Kjendskab, netop hvor der var Spørgsmaal om at begive sig ud paa en Bei, hvortil dette Lovforslag skulde være en Begyndelse. Ministeriet har saaledes indhentet Bestemmelser og Erklæringer fra samtlige Bestyrere af selve de lærde Skoler, og da navnlig fra dem, hvor der var Spørgsmaal om først at gjøre Anvendelse af Realundervisningen, ligesom Ministeriet har indhentet Underretning fra samtlige Bestyrere af de private Skoler, som allerede igjennem Aarrækker have benyttet denne Undervisning. Det er mig ikke ret klart, hvem man snarere skulde henvende sig til. Det er ogsaa netop med Hensyn til dette Punkt, at jeg finder mig foranlediget til at imødegaae en anden Uttring af den samme Rigsdagsmand. Han yttrade nemlig, at det ikke forekom ham, at der var Opfordring til at gjøre et saadant Skridt, blot fordi der dertil var følt en vis Ængst. Men det er netop ikke Tilfældet. Der foreligger i Virkeligheden saadanne Vidnesbyrd i den Henseende, at jeg ikke troer, at nogen Bestyrelse kunde opfatte dem anderledes end som meget afgjørende Beviser for, at der var en sand og virkelig Ængst tilstede. Jeg troer, at man i den Henseende har erholdt saamegen Sikkerhed, som det vel er muligt. Men om det nu end, efter hvad jeg her har anført, turde være indlysende, at der, hvad angaaer den af den ærede Rigsdagsmand paapegede Usikkerhed i Henseende til Maalet for Undervisningen, er givet saamegen Undervisning i Lovforslaget, som behøves, saa vil dog maaskee den Indvending staae tilbage, at det vilde være uantageligt, at der skulde kunne naaes til en saadan Dannelse, som man kunde falde tilfredsstillende, naar Undervisningen kun var beregnet paa en Alder af indtil det 15de Aar. Jeg maa imidlertid herved bemærke, at der i selve Lovforslaget kun er sagt, at 15 Aars Alderen maatte betragtes som Paaalder, det vil sige som den yngste Alder, hvori denne Examen kunde tages, og det kun under